

Ненад Антонијевић

Музеј жртава геноцида, Београд

**МИЛОРАД РАДОЈЧИЋ, ОСЕЧАНСКИ КРАЈ У РАТОВИМА
1912–1918. РАТНЕ ЖРТВЕ**

Осечина – Београд 2018, Народна библиотека Осечина,

Музеј жртава геноцида, Београд, страна 432.

Студија под називом „Осечански крај у ратовима 1912–1918. Ратне жртве“ публицисте Милорада Радојчића из Ваљева, објављена је у издању Народне библиотеке Осечина и Музеја жртава геноцида из Београда. Књига је објављена поводом обележавања сто година од завршетка Првог светског рата.

Аутор је рукопис обрадио кроз логичан концепт и редослед текста, преко предговора и осам поглавља. Поштована су правила научне методологије у историографији, а језик и стил указују на читљив, питак и разумљив речник школованог истраживача. Књига због тога неће бити само од користи историчарима и другим истраживачима прошлости осечанског среза, као и Првог и Другог балканског рата и Првог светског рата, него ће бити занимљива и широј читалачкој публици. Ово је посебан квалитет јер се у књизи налазе, на први поглед сувопарни спискови жртава на највећем броју страница. Ипак аутор је захваљујући својој вештини и знању, успео да напише текст, који се чита са пажњом. Свака приказана појединачна лична судбина, у мањем или већем обиму, изазива интере-

совање, али и показује и све страхоте и недаће које доносе ратови, нажалост чести на нашим просторима.

Поглавље „Општина Осечина“, упознаје читаоце са географским простором, са кога су потекли страдалници, које је Милорад Радојчић, на прилежан и професионалан начин прикупио током напорног и вишеслојног истраживачког рада, у архивима, на терену, ишчитавањем бројних часописа и литературе релевантне за анализирану тему. Аутор у свом рукопису пише о учешћу Осечанаца у ратовима 1912–1918, где је уложен огроман труд, да би се читаоци увели у највећи и најобимнији део књиге: попис жртава три рата из осечанског среза, али и имена жртава са других подручја, а која су страдала на територији овог среза.

Имена и презимена страдалих из општине Осечина налазе се на страницама 90–283. Аутор је у предговору навео да је за сваку од страдалих особа, покушао да нађе што више информација. Трагао је за презименом, очевим и личним именом, даном, месецом и годином рођења, старосном добу у коме је особа настрадала, за занимањем, брачним статусом,

бројем деце и њиховим именима, да ли је жртва страдала као цивил или војни обвезник. Ако је жртва била војни обвезник, у којим ратовима је учествовала, који чин, звање и улогу је имала, у којој се војној формацији борила и страдала, којем је позиву припадала, како је, када и где страдала, где су сахрањени земни остаци. Подаци о страдалој особи су веома детаљни. Читање спискова, показује уједначеност података, што нам пак указује, да је аутор у својој истраживачкој намери у великом броју случајева успео.

Имена и презимена страдалих из других крајева на подручју општине Осечина налазе се на страницама 284–319.

Аутор је утврдио и обрадио 18 личности из осечанског среза, који су носиоци ордена Карађорђевог звезде – витезове Карађорђевог звезде, на страницама 321–339, приказом њихових биографија.

Истраживачким радом писац књиге пописао је носиоце Албанске споменице. Њихови подаци налазе се на странама 339–376.

Милорад Радојчић је написао и биографске податке за остале познате ратнике, на странама 377–405. Ту се налазе биографије, сличне обимом, као и код витезова Карађорђевог звезде.

Све податке које је у књизи објавио, аутор је поткрепио и изворима, из којих је утврдио наведене чињенице. Ту је показана велика прецизност, дисциплина и научно поштење, које читаоци-

ма показује сву величину труда и обим посла који је обављен.

Аутор је утврдио и драгоцене информације о спомен – обележјима на подручју осечанске општине (странице 406–419).

Подаци о коришћеним изворима и литератури налазе се на страницама 421–428.

Аутор нам указује на то да није прикупио сва имена жртава, и да у списковима и другим подацима сигурно има и нетачности и грешака, које нису намерно учињене. Такође је читаоцима указао и на начин и поступак, на који се могу исправити уочене грешке и извршити допуне спискова.

Посебна вредност је та што је аутор навео имена бројних казивача и сарадника на прикупљању и провери података, који зна да цени и поштује сваку помоћ која му је пружена на овом великом истраживачком послу, али и да помињањем имена упозна и читаоце са свима који су сарађивали са аутором.

Представници издавача су директори институција Народне библиотеке Осечина мр Ана Васиљевић и Музеја жртава геноцида професор др Вељко Ђурић Мишина, који је и уредник овог драгоценог издања. Рецензенти књиге су др Жарко С. Јовановић, пензионисани директор Института за новију историју Србије из Београда, др Милић Ј. Милићевић, научни сарадник у Историјском институту из Београда и мр Милоје Ж. Николић, историчар Завода за заштиту спомени-

ка културе у Ваљеву. За израду књиге заслужна је штампарија „Топаловић“ из Ваљева.

Ова књига показује и успешну издавачку политику Музеја жртава геноцида, која је у складу са Законом о оснивању Музеја, који би требало да се бави страдањем Срба у читавом 20. веку. У последњих седам година, објављено је више десетина наслова, израђено више од десет изложби, које су понекад пратиле и штампана издања и публикације. Намера уређивачке политике је била да се што више пажње посвети

и балканским ратовима и Првом светском рату, и да када год је то могуће, објављени рукопис садржи и попис жртава ратова.

Књига угледног истраживача и публицисте Милорада Радојчића показује на најбољи начин да се у тој намери успело, а заједнички подухват са Народном библиотеком Осечина, показује и успешну сарадњу у саиздаваштву бројних наслова са институцијама и истраживачима из Србије, Српске, Црне Горе и других делова некадашње Југославије.